

Kampania cukrownicza w toku

Tadeusz Plichta

Wnaszej strefie klimatycznej buraki są podstawową rośliną dostarczającą surowiec dla przemysłu cukrowniczego. Polska jest poważnym producentem cukru. Powierzchnia uprawy buraków cukrowych w tym roku oceniana jest na około 180 tys. ha i jest o 16 tys. ha mniejsza niż przed rokiem. W skali kraju roślinę tę uprawia około 35 tys. plantatorów. Średnia powierzchnia uprawy wynosi ponad 5 ha. Polska zajmuje trzecie miejsce w Europie pod względem wielkości produkcji cukru.

W bieżącym roku, w Polsce na przełomie września i października kampanię rozpoczęło 18 cukrowni, w tym 7 Krajowej Spółki Cukrowej (KSC). Przerób buraków w ramach KSC prowadzą cukrownie: w Kluczewie, Kruszwicy, Nakle (nad Notecią), Dobrzelinie, Krasnymstawie, Werbkowicach i Malborku. Uwzględniając potencjał surowcowy i przerób poszczególnych oddziałów, rozpoczęto skup i przerób buraków już we wrześniu. W ocenie Krajowego Związku Plantatorów Buraka Cukrowego (KZPBC), tegoroczna kampania cukrownicza jest trudna zarówno dla plantatorów, jak i cukrowników. Zniżka plonów z powodu suszy nie jest tak wysoka, jak się spodziewano, ale i tak odbija się na kieszeni producentów. Należy zaznaczyć, że w drugiej połowie sierpnia związek prognozował straty na plantacjach do 50%, teraz szacowane są na poziomie 30%. Długotrwała susza w okresie letnim spowodowała spadek plonów do ok. 50 t/ha, wobec 68,9 t/ha przed rokiem. W rezultacie zbiory buraków zmniejszyły się do około 8,5 mln ton, wobec 13,5 mln ton w 2014 roku. Produkcja cukru w sezonie 2015/16 może wynieść 1300 tys. ton i będzie mniejsza od limitu kwoty produkcyjnej, która wynosi 1405 tys. ton. Oznacza to, że produkcję należy powiększyć o 321 tys. ton cukru pozakwitowego przeniesionego z kampanii 2014/15, którą producenci przekazali na poczet produkcji w sezonie 2015/16. Nadwyżka wyprodukowanego cukru musi być wyeksportowana, zużyta na cele niekonsumpcyjne lub przeniesiona na następną kampanię.

Ministerstwo Skarbu Państwa zapewnia, że KSC zostanie sprywatyzowana zgodnie z obowiązującymi przepisami, czyli na podstawie ustawy o przekształceniach własnościowych w przemyśle cukrowniczym z 1994 roku oraz rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie programu prywatyzacji KSC z 2004 roku. Prawo zakupu akcji KSC ma około 18 tys. osób. Według informacji KZPBC, kierunkowe uzgodnienia zostały już przyjęte. Obecnie odbywają się spotkania robocze. Ministerstwo Skarbu przyjęło propozycje związku, zgodziło się na przypisanie zakupu akcji do wielkości kontraktacji. Według szacunków KZPBC, na jedną tonę buraków przypada 155 akcji. Kupujący

akcje będzie miał ponadto prawo do kontraktacji buraków zgodnie z ilością kupionych akcji.

Obecnie resort przygotowuje wycenę spółki. Równolegle przygotowywana jest wycena przez stronę związkową. Nie będzie ona jednak traktowana przez resort jako wiążąca. Może być jedynie punktem do rozmów. Jednocześnie opracowywany ma być projekt emisyjny.

KSC powstała w 2003 roku, obecnie spółka ma około 40% udziału w krajowym rynku cukru. Prywatyzacja KSC rozpoczęła się w 2011 roku. Zaoferowano wówczas ponad 777 mln akcji, stanowiących ok. 79% kapitału zakładowego. Według resortu, jest to „specyficzna prywatyzacja”, ponieważ polega na odpłatnym przekazaniu akcji spółki uprawnionym plantatorom i pracownikom. Panuje pełna zgoda ministerstwa, plantatorów, pracowników i zarządu spółki, co do sposobu przeprowadzenia prywatyzacji. Optymalny wariant zakładał, sprzedaż akcji należących do państwa już w 2014 roku. Dziś wiele wskazuje na to, że KSC zmieni właściciela najwcześniej w 2016 roku. Uprawnieni do tej akcji plantatorzy i pracownicy obawiają się, że nie zdąży przygotować się do unijnego uwolnienia rynku cukru, który ma nastąpić w 2017 roku.

Cukrownia Malbork jest jedyną, która prowadzi przerób surowca na terenie województwa pomorskiego. Z przyczyn technicznych (awaria turbiny) rozpoczęcie kampanii nastąpiło tutaj nieco później - w połowie października. Planowany w tej cukrowni zbiór do przerobu wynosi 485 tys. ton. Należy jednak zaznaczyć, że ze względu na wspomniane kłopoty zdecydowano przekazać 20 tys. ton buraków do przerobu Cukrowni Nakło n. Notecią (cukrownia wchodzi w skład KSC). Co prawda przed bieżącą kampanią w cukrowni nie dokonano znaczących inwestycji, jednak widoczne są pozytywne efekty zadań zrealizowanych w minionym roku. Wykonano wówczas inwestycje w zakresie ochrony środowiska mające na celu likwidację uciążliwości dla mieszkańców miasta oraz zmniejszenie kosztów produkcji. Zmodernizowano między innymi oczyszczalnię ścieków, instalacje urządzeń odpylających. Przed bieżącą kampanią wykonano szereg prac remontowych mających na celu utrzymanie sprawności technicznej w trakcie procesu przerobu buraków. W tym roku, z przyczyn obiektyw-

nych, zachodziła konieczność przesunięcia terminów odbioru buraków. Niemniej ze względu na panującą suszę nie wpłynęło to negatywnie na przebieg kampanii. Cukrownia pracuje obecnie bez zakłóceń. Skup buraków w całości prowadzony jest na placu fabrycznym cukrowni. Buraki do cukrowni, doczyszczone na polu w 99,8%, dostarczane są przez firmy transportowe, z którymi cukrownia podpisała umowy. Dostawy

surowca odbywają się na bieżąco pod przerób, z minimalnym zapasem, co ogranicza koszty związane z podawaniem buraków do przerobu. Dobowy przerób utrzymuje się na poziomie 5900 ton/dobę. Polaryzacja cukru powinna kształtować się na poziomie 17,2-17,5%. W bieżącej kampanii cukrownia planuje wyprodukować 72 tys. ton cukru. Limit kwotowy wynosi 64 tys. ton, a to oznacza, że po raz kolejny zostanie on przekroczony. ■